

«Το νέο στοίχημα με την Ιστορία»

ΠΙΩΡΓΟΣ ΠΑΝΤΑΓΙΑΣ

Τα αριστερά πολιτικά κόμματα που εκφράζουν αυθάρκτα κοινωνικά και ιδεολογικά ρεύματα μπορούν να διατηρούν την πιστότητα του πολιτικού τους λόγου, την ελκυστικότητα των κοινωνικών τους οραμάτων και την αποτελεσματικότητα της πολιτικής τους πρακτικής μόνο όταν βρίσκονται σε αντιστοιχία με τις συνεχώς μεταβαλλόμενες κοινωνικές και πολιτικές συνθήκες και μόνο όταν πραγματοποιούν βαθιές τομές στη φυσιογνωμία, στη θεωρία, στη στρατηγική και στην πολιτική τους.

Αυτό επιβεβαίωσε το γεγονός που πραγματοποιεί το ιταλικό κομμουνιστικό κόμμα με την οργανική μετεξέλιξη του σ' ένα ανοικτό κόμμα της ευρύτερης Αριστεράς.

«Δεν μπορούμε να μην απελευθερωθούμε από ένα ιδεολογικό περιβλήμα που έχει ξεπεραστεί στην πράξη πριν πολλά χρόνια», ανέφερε ο γραμματέας του ιταλικού κομμουνιστικού κόμματος Ακίλε Οκίτο, τονίζοντας την αναγκαιότητα επανίδρυσης του μεγαλύτερου αριστερού κόμματος της Δυτικής Ευρώπης.

Το γεγονός που επιχειρεί το ιταλικό κομμουνιστικό κόμμα έχει αναμφίβολα σημαντικές παραμέτρους για τις δυνάμεις της Ευρωπαϊκής Αριστεράς. Το γεγονός αυτό αποτελεί πρωτόγνωρη πρωτοβουλία γιατί αφορά τη φυσιογνωμία, την ταυτότητα, την πολιτική και την πρακτική ενός ολόκληρου ιστορικού χώρου που δημιουργήθηκε στις αρχές του αιώνα, μετά τη διάσπαση του εργατικού κινήματος και τη δημιουργία της 2ης και 3ης Διεθνούς.

Ο χώρος της κομμουνιστικής Αριστεράς που συνδέθηκε οργανικά με μια ολόκληρη ιστορική περίοδο, την περίοδο της βιομηχανικής ανάπτυξης, βρίσκεται σήμερα στα όρια εξάντλησής του.

Καταλυτικό ρόλο διαδραμάτισαν στην κατεύθυνση αυτή οι κοσμογονικές αλλαγές που πραγματοποιούνται σήμερα στις χώρες του πρώην «υπαρκτού σοσιαλισμού». Η κατάρρευση του «υπαρκτού σοσιαλισμού» αποκάλυψε τις αντιδημοκρατικές αναχρονιστικές και καταπιεστικές δομές των καθεστώτων που είχαν επιβληθεί στις χώρες της Ανατολικής Ευρώπης, ανέτρεψε ιδεολογικούς μύθους, συμπαρέσυρε πολιτικά σύμβολα, γλωσσοποίησε πρόσωπα και προκάλεσε ενόχες σ' αυτούς που πρόβαλλαν ως μοντέλα εφαρμοσμένου σοσιαλισμού τις μορφές κοινωνικής και πολιτικής οργάνωσης που είχαν επικρατήσει στις χώρες της Ανατολικής Ευρώπης.

Ταυτόχρονα η κατάρρευση του «υπαρκτού σοσιαλισμού» συμπερίσυρε ένα κωδικοποιημένο και κλειστό σύστημα ιδεών και αντιλήψεων, δημιουργώντας υπαρκτά προβλήματα στις δυνάμεις της κομμουνιστικής Αριστεράς που το είχαν «ως εικόνη».

Το ιταλικό κομμουνιστικό κόμμα, με πλούσια θεωρητική και πολιτική εμπειρία ήταν το πρώτο κόμμα από το χώρο της κομμουνιστικής Αριστεράς που διαφοροποιήθηκε τόσο από τις βαρβαρότητες που διέπραξαν οι χώρες του «υπαρκτού σοσιαλισμού» όσο και από την πολιτική που ακολούθησαν τα κόμματα της κομμουνιστικής ορθοδοξίας. Αρκεί να θυμηθούμε ότι οι πολιτικές και ιδεολογικές διαφορές του Ι.Κ.Κ. με το ορθόδοξο κομμουνιστικό κίνημα εκπορεύονται από την εποχή του Τολιάτι. Επίσης αξίζει να θυμηθούμε την καταδίκη των γεγονότων στην Ουγγαρία το 1956, την υπεράσπιση των αντιφρονούντων και την καταδίκη της Σοβιετικής εισβολής στη Πράγα κ.ά.

Στην πλούσια πολιτική διαδρομή του το ΙΚΚ ήταν πρωτοπόρο στις αναζητήσεις και στους προβληματισμούς που αναπτύχθηκαν στο χώρο της ευρύτερης Αριστεράς, γκαρα απέκρουσε τη μονολιθικότητα, τον δογματισμό και τις ιδεοληψίες που αναπτύχθηκαν στο διεθνές κομμουνιστικό κίνημα, ανοίγοντας νέους δρόμους τόσο στην πολιτική θεωρία όσο και στη στρατηγική του.

Οταν τα άλλα κομμουνιστικά κόμματα ήταν προσηλωμένα στη Μέκκα του «σοσιαλισμού» περμινόντας να κάνουν την εξ εφόδου κατάληξη των «χειμερινών ανακτόρων», το ΙΚΚ διαμόρφωσε τη στρατηγική του δημοκρατικού δρόμου για το σοσιαλισμό. Πίστευε ότι η δημοκρατία και ο σοσιαλισμός ήταν άρρηκτα συνδεδεμένα μεταξύ τους. Αναζητούσε μια νέα στρατηγική πρόταση για τις δυνάμεις της εργασίας και του πολιτισμού, θεωρώντας ότι μόνο με μεταρρυθμιστικές παρεμβάσεις στο χώρο του κράτους, των θεσμών, της οικονομίας και των εργασιακών σχέσεων η Αριστερά μπορεί να διαμορφώσει τους όρους ιδεολογικής ηγεμονίας της.

Η μετεξέλιξη που επιχειρεί το ΙΚΚ επιβεβαιώνει τις αυθεντικές σχέσεις που έχει το κόμμα αυτό με τη σημερινή πολιτική και κοινωνική πραγματικότητα και πιστοποιεί τη δυνατότητα πολιτικής, ιδεολογικής και προγραμματικής ανανέωσής του.

Σ' ένα κόσμο που καθημερινά αλλάζει, η Αριστερά δεν μπορεί να μένει καθηλωμένη στα αποσπασμένα σχήματα του παρελθόντος και δεν μπορεί να χρησιμοποιεί ένα παρωχημένο πολιτικό λόγο γιατί το μόνο που θα καταφέρει είναι να αποσυνδέεται από τις ευρύτερες κοινωνικές δυνάμεις, να ενισχύει τα

φαινόμενα ιδιότητας και αποστράτευσης των αριστερών πολιτών από τα κόμματα της Αριστεράς και να τροφοδοτεί τις τάσεις αποιδεολογικοποίησης, ενισχύοντας έτσι την ιδεολογική επικυριαρχία των δυνάμεων του νεοσυντηρισμού.

Τα φαινόμενα απονεύρωσης του κοινωνικού οραματισμού στο χώρο των δυνάμεων της παραδοσιακής Αριστεράς, που μένουν προσκολλημένες σε δογματικές και συντηρητικές απόψεις, αποδεικνύουν την αναντιστοιχία αυτών των δυνάμεων με τις σημερινές ανάγκες που δημιουργεί η νέα κοινωνική πραγματικότητα. Για τις προοδευτικές και αριστερές δυνάμεις, η σημερινή πραγματικότητα, ούτε επιβεβαίωση του «τέλους της Ιστορίας» αποτελεί, ούτε αλλάζει το ταξικό περαχόμενο των κοινωνιών του ώριμου καπιταλισμού. Απλώς αποκαλύπτει τις προσαρμοστικές ικανότητες που έχει ο καπιταλισμός.

Το σημερινό κόσμο, που καθημερινά αλλάζει με ιλιγγιώδη ταχύτητα, διαπερνούν νέες αντιθέσεις, τόσο στο πολιτικό όσο και στο κοινωνικό επίπεδο.

Οι νέες αυτές αντιθέσεις έχουν πολλαπλασιαστικές επιδράσεις στο χώρο της παραγωγής, της οικονομίας, του πολιτισμού, της τεχνολογίας και των θεσμών.

Η διεθνοποίηση της οικονομίας δημιουργεί νέα προβλήματα και ανάγκες. Η αναδιάρθρωση των εργασιακών χώρων, η ανάπτυξη του τομέα των υπηρεσιών και των τεχνικών, προκαλεί αλλαγές στην κοινωνική δομή των σύγχρονων κοινωνιών. Η συνεχής ανάπτυξη πολιτικών και οικονομικών υπερεθνικών οργανισμών έχει επιδράσεις στη δομή και στις λειτουργίες των εθνικών κρατών. Η κατάργηση των εθνικών συνόρων και η μεταφορά των κέντρων λήψης των αποφάσεων σε υπερεθνικούς οργανισμούς είναι φυσικό να προκαλούν προβλήματα στη δράση των δυνάμεων της Αριστεράς.

Οι πολιτικοί σχηματισμοί της ευρύτερης Αριστεράς όμως που διατηρούν αυθεντική σχέση με την κοινωνική και πολιτική πραγματικότητα, έχουν τη δυνατότητα να ανανεώσουν τον πολιτικό, ιδεολογικό και προγραμματικό τους λόγο, έχουν τη δυνατότητα να αναλύσουν και να επανακαθορίσουν την παρουσία τους στη σύγχρονη ιστορία, έχουν τη δυνατότητα να προβάλλουν νέες κοινωνικές ουτοπίες και οράματα.

Η πρωτοβουλία του ΙΚΚ να μετεξελιχθεί σε ένα νέο κόμμα της ευρύτερης Αριστεράς δημιουργεί ευνοϊκές προϋποθέσεις για την ανάπτυξη της Ευρωπαϊκής Αριστεράς. Και αυτό γιατί η ύπαρξη της Ευρωπαϊκής Αριστεράς θα εξαρτηθεί τόσο από την υπέρβαση του ιστορικού σχήματος, όσο και από τη γόνιμη σύνθεση όλων των ρευμάτων της Αριστεράς. Το ΙΚΚ δίνει το νέο του στοίχημα με την Ιστορία. Αν το κερδίσει θα φανεί στην πράξη.